

Rahva huvi ilma vastu aina kasvab

Igal aastal 23. märtsil tähistatakse üle ilma meteoroloogiapäeva – mitte ainult professionaalide, vaid ka lihtsalt ilmasõprade seas.

Ain Kallis

Üks tuntumaid loodushuvilisi kirjanikke, tšehh Karel Čapek on kirjutanud: “Jah, ainult aednikuna oskab inimene hinnata sääraseid mõnevõrra kulunud väljendusi nagu: “halastamatu talv”, “karm põhjatuul”, “käre pakane” ja muid sedalaadi poeetilisi sajatusi. Oo, ise kasutab ta veelgi poeetilisemaid väljendusi, öeldes, et tänavune talv on pöörane, neetud, nurjatu, sigaduslik, põrgulik ja kuratlik. /.../ Kuid ta ei suuda teha muud midagi, kui oodata iga õhtu raadio juures riiklikku meteoroloogiajaama rindeteadet, saates sõimu Skandinaavia kohal valitsevale kõrgrõhkkonnale või üle Islandi liikuvale madalale tsüklonile, sest meie, aednikud, teame kustpoolt puhub tuul.”

Ning palju ta ikka muud teha suudaks, võiks lisada.

Täpselt samuti kui aednikud, kuulavad sääraseid teateid ilmafrontide liikumisest ka põllu-, metsa-, mere- ja muud mehed-naised, tänapäeval mitte ainult raadiost, vaid ka televiisorist, uurivad ise radaripilte arvutist. Ning võrdlevad mitmelt poolt tulevaid, mitte ainult riiklikke prognoose omavahel.

Pidutsejaid jääb vähemaks

Ajad muutuvad ka looduses: möödunud sajandi neljakümnendate algupoolel, kui Čapek kirjutas oma raamatuid, valitsesid väga karmid talved, aga nüüd pole harvad sellised veebruarid, kui kevadlilled õitsevad...

23. märtsil, kui äsja oli poolele maakerast saabunud kevad, teisele aga sügis, tähistasid ilmauurijad ja -mõõtjad meteoroloogiapäeva. Sel päeval kuuskümmend viis aastat tagasi kinnitati WMO (maailma meteoroloogiaorganisatsiooni) konventsioon.

WMO korraldab rahvusvahelisel tasandil ühtse katusorganisatsioonina nii meteoroloogia kui hüdroloogia valdkonna tegevust, olles ÜRO sarnaste ühingute seas kõige efektiivsem.

Muidugi on tulu kõige suurem troopikas, kus sünoptikute õigeaegsed hoiatused päästavad tuhandete inimeste elu. Muide, hiljuti Pami-nimelise supertsükloni räsitud Vanuatu saareriigis on säärane ametikoht nagu meteoroloogiaminister!

Kui palju on siis neid, kes said sel esmaspäeval, 23. märtsil, pidu panna? Rehkendagem: praegu on maailmas 185 WMO liikmesriiki pluss 6 territooriumi. Vist rohkem kui ametlikult riike, sest ilm ühendab inimesi maamunal enam kui poliitika. (WMO kodulehelt võib leida üpris huvitavaid andmeid. Näiteks et Eestis elas aastal 2013 täpselt 1 324 612 elanikku ning et kümnendi 2001–2010 soojenemine oli meil

1,12524 °C!)

Kõikides maades tegutseb umbes 10 000 tavalist ilmajaama, üle 1000 aeroologiajaama (seal, kus lastakse õhupallidega ligi 35 km kõrgusele raadiosonde), pidulistena läheksid arvesse veel tuhanded ilmakeskuste sünoptikud, klimatoloogid ja meteoroloogid.

Ausalt öeldes väheneb pidutsejate hulk aasta-aastalt: üha rohkem jaamu automatiseeritakse, isegi meteosonde saadavad paljudes riikides taevasse juba masinad (varsti ka meil).

Teadmised tegudesse!

Kui aga mõelda meteoroloogiapäeval Tallinna keskkonnaagentuuri majja kogunenud arvukale traditsioonilise konverentsi kuulajaskonnale, siis näikse rahva ilmahuvi aina kasvavat.

Tänavu oli tähtsa päeva teemaks WMO antud “Teadmised kliimast tegudesse”. Et oli igati paslik nimi välja mõeldud, seda näitasid ka ettekanded, kus kirjeldati kliimatarkuste rakendamist siinmail juba paari sajandi kestel.